

De onstuitbare voedselprijzen en de afnemende voorraden krijgen wereldwijd steeds zwaardere gevolgen. Niet alleen braken in minstens 17 landen al voedselrel-

len uit, voor honderdduizenden mensen dreigt volgens het Internationaal Monetair Fonds ook nog eens de hongerdood als niet snel wordt ingegrepen. «Er

is maar één oplossing om uit deze impasse te raken», zegt landbouweconoom Eric Tollens. «Afrika omtoveren in één groot landbouwgebied.»

•STIJGENDE VOEDSELPRIJZEN •STEEDS MEER RELLEN

PAKISTAN. Een kind doet zich tegoed aan een kom rijst dat het nog kon bemachtigen. Foto AP

ARGENTINIË. Boze boeren staken en betogen in Gualayquachu. Foto AP

• MEXICO
Massabetoging tegen de stijgende prijs van maïs.

• HAÏTI
5 doden en 200 gewonden na volksoproer.

• MAURITANIË
Betogingen.

• SENEGAL
Volksoproer en 24 arrestaties.

• GUINEE-BISSAU
Betogingen.

• IVOORKUST
2 doden bij volksoproer om verdubbelde graanprijzen.

• KAMEROEN
40 doden bij volksoproer.

• MALI
Betogingen.

• EGYPTE
5 doden en meer dan 300 arrestaties bij rellen om de gestegen graan- en broodprijzen.

• BURKINA FASO
100 arrestaties bij volksoproer.

• THAILAND
Betogingen tegen stijgende prijs van rijst.

• FILIPIJNEN
Betogingen tegen stijgende rijstprijs (meer dan 50% in twee maand).

• THAILAND
Betogingen tegen stijgende prijs van rijst.

• INDONESIAË
Betogingen tegen stijgende prijs soja.

• MOZAMBIQUE
6 doden en meer dan 100 gewonden bij volksoproer.

• ARGENTINIË
Betoging en oproep tot staking tegen stijgende voedselprijzen.

• MOZAMBIQUE
Betogers verbranden autobanden in de straten van Maputo. Foto Reuters

Acute hongersnood dreigt
Voedingsrellen

EXTREME HONGER DREIGT

STEFAN VANDERSTRAETEN

Uit nieuwe statistieken blijkt hoe de situatie almaar verergerd. Vanaf maart 2007 is de graanprijs wereldwijd gemiddeld met 130% gestegen. Ook de prijzen van soja (+87%) en rijst (+74%) schieten pijlsnel omhoog. Alleen bij maïs (+31%) gaat het wat trager. De Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF) voorspellen een extreme hongersnood. «We zitten met een gigantisch probleem», zegt IMF-topman Dominique Strauss-Kahn. «Als we niet snel ingrijpen, gaan honderdduizenden mensen, die dit voedsel niet langer kunnen betalen, een hongerdood tegemoet, en zullen kinderen die toch overleven de gevolgen van ondervoeding altijd met zich meedragen.» Bij de Wereldbank klinkt uit de mond van directeur Robert Zoellicke een gelijkaardige noodkreet: «Minstens 100 miljoen arme mensen wereldwijd zullen door de stijgende voedselprijzen nog veel armer worden.»

Chinezen en Indiërs

Naar de oorzaken van de wereldwijde voedselcrisis is het niet lang zoeken. Slechte oogsten vorig jaar en een grotere vraag naar graan, maïs en andere landbouwgewassen vanuit landen als China en India hebben de voedselvoorraad stevig afgekalfd en de prijs flink opgedreven. Door hun krachtige economie kunnen vele tientallen miljoenen Chinezen en Indiërs zich plots veel meer vlees veroorloven. Waar de gemiddelde Chinese in 1980 slechts 20 kilo vlees per jaar verorberde, is dat nu al minstens 50 kilo per persoon. Om al dat vlees te kunnen kweken, is graan nodig om de dieren te voeden. Aan één kilo kip op het bord gaat 7 kilo graan vooraf, aan één kilo rundvlees een veelvoud. Een rekensommetje leert zelfs dat, als de Chinezen nu al evenveel vlees zouden eten als de Amerikanen, ze de helft (!) van de wereldwijde graanvoorraad nodig zouden hebben. Een weinig hoopgevend vooruitzicht. Komt daarbij dat landen als China en India – twee van 's werelds belangrijkste landbouwlanden – momenteel hun export van gewassen zoveel mogelijk

blokkeren, om zelf genoeg voorraad te hebben. Zodat de prijzen op de internationale markt nóg meer stijgen. En dan is er ook de invloed van de bio-brandstoffen. Om het biovriendelijke ethanol te kunnen produceren wordt bijvoorbeeld in de VS al liefst één vijfde van de totale maïsvoorraad gebruikt. Dat zijn vele tientallen miljoenen ton maïs die niet langer mensen of dieren kunnen voeden.

Voorraadschuur

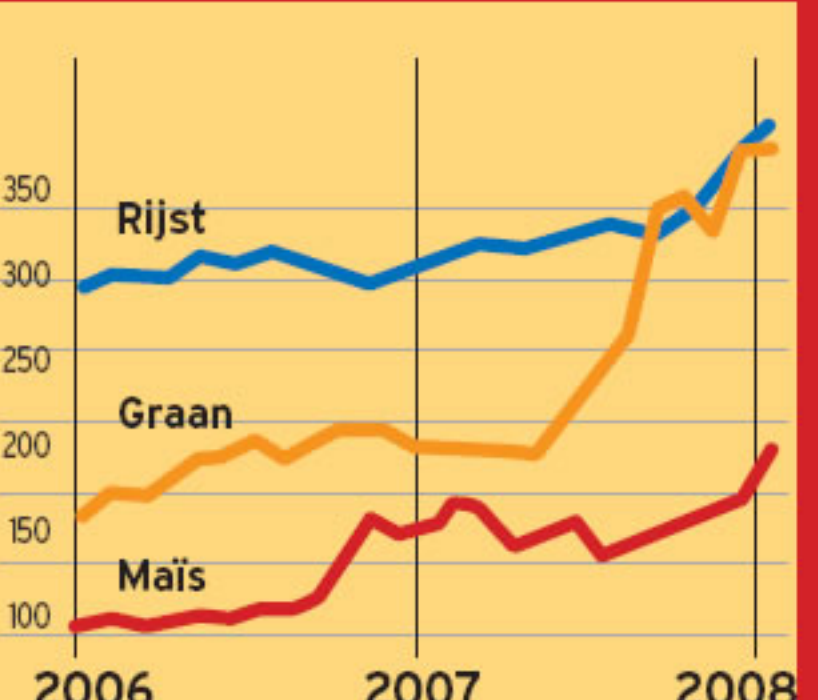
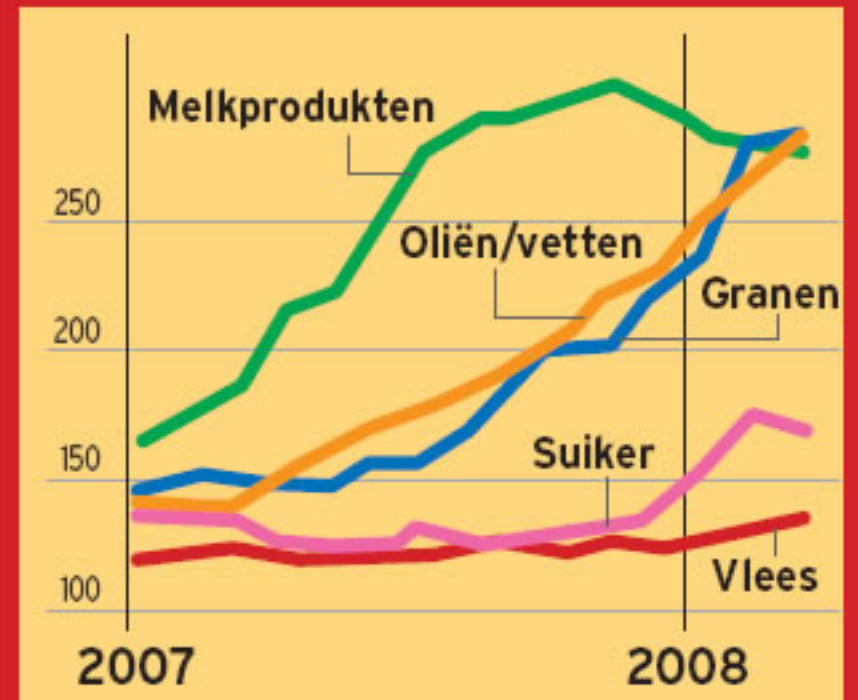
Om de dreigende hongersnood te counteren, wil de Wereldbank komend jaar 800 miljoen dollar (of 504 miljoen euro) in de ontwikkeling van de Afrikaanse landbouw pompen. «De enige oplossing om uit deze impasse te raken», meent ook landbouweconoom Eric Tollens (KULeuven). «Afrika wordt de komende decennia het cruciale landbouwgebied, een extra voorraadschuur van de ganse wereld. Afrika is het

ER IS MAAR ÉÉN OPLOSSING: AFRIKA OMTOVEREN IN ÉÉN GROOT LANDBOUWGEBIED

ERIC TOLLENS (KULEUVEN)

enige continent op deze aardbol waar nog massaal veel extra landbouwgrond gecreëerd kan worden. In Latijns-Amerika zou het in theorie ook nog kunnen, maar dan moet eerst het regenwoud weggehaakt worden. Eigenlijk is Afrika dus de enige goede oplossing, maar daarvoor zijn gigantische investeringen nodig: voor het zaaigoed, meststoffen, irrigatiesystemen, landbouwonderwijs, betere wegen en havens. Een precieze rekensom is nog niet gemaakt, maar van Afrika uit te bouwen tot een volwaardig landbouwgebied zijn vele, vele miljarden euro nodig.

Eetwaren fors duurder in 15 maanden

Stijging elk jaar sterker

De 100-lijn staat voor het prijsgemiddelde tussen 1998 en 2000. Bij landbouwgewassen die boven de 200-lijn en zelfs 300-lijn stijgen, betekent dit dat de prijs van die gewassen in tien jaar verdubbeld en zelfs verdrievoudigd is.

«Elk westers land zal hieraan moeten mee betalen», weet professor Tollens. «Maar ook de Afrikaanse landen moeten hun financiële steentje bijdragen. Nu spenderen de meeste Afrikaanse landen nog geen 5% van hun totale budget aan de eigen landbouw. Dat aandeel kunnen ze probleemloos verhogen.» Het idee dat in Afrika een schat aan onontgonnen landbouwgrond ligt te wachten, doet verbazen. Is Afrika dan niet één grote zandbak waar niks kan groeien? «Integendeel», zegt Pascal Joannes, Belgisch VN-verantwoordelijke in 'hongerland' Soedan. «In tegenstelling tot wat de buitenwereld denkt, zijn in Afrika flink wat vruchtbare landbouwstreken. Het merendeel van het graan dat de Verenigde Naties inkoop van de hongerige inwoners van Darfoer te helpen, wordt trouwens geteeld in andere delen van Soedan en ook in Ethiopië. Landbouw in Afrika kan dus probleemloos.»

Blijft de vraag waar dit eindigt: vandaag telt onze planeet ruim 6 miljard mensen, maar tegen 2025 zijn dat er 8 miljard en tegen 2050 liefst 9,2 miljard. Kunnen zoveel monden dan nog gevoed worden? «Ja», zegt Tollens. «Met alle moderne technieken kan de huidige voedselcapaciteit nog verdubbeld worden. En dat moet voldoende zijn om ruim 9 miljard mensen te voeden. Maar dan moet men wel toestaan dat gewassen genetisch gemanipuleerd worden om beter tegen ziektes en misoogsten te kunnen én droogteresistent te zijn. Zodat ze ook in waterarme gebieden probleemloos kunnen groeien.»

leidde dat het voorbije weekend zelfs tot het ontslag van de premier. «In die landen ging traditioneel al driekwart van het huishoudbudget naar voedsel. De prijsstijging wordt er nu nog zoveel harder gevoeld», verklaart professor Tollens de onlusten. «In België moeten niet meteen eenzelfde volksoproer verwachten, en al helemaal geen hongersnood, omdat hier maandelijks nog altijd maar 12% van het huishoudbudget naar voedsel gaat. De Belgische portemonnee heeft nog altijd meer last van de huidige energieprijzen dan van de voedselprijzen. En vergeet niet dat de index hier één en ander opvangt.» Besluit? «Om de huidige dreigende hongersnood op te vangen, kan vanuit het westen momenteel alleen voedselhulp baten», aldus professor Tollens. «Maar de komende jaren moeten we echt werken aan een landbouwbeleid in Afrika, willen we iedereen op deze aarde de komende decennia nog kunnen voeden.»